

ere lidt forskjelligte paa Grund af de afvigende Naturforhold, nemlig i Norge. I Norge nedsatte man i November 1843 en Commission af 3 Medlemmer, som alene skulde undersøge og drøfte Spørgsmaalet om Geistlighedens Lønningsmaade; den arbejdede indtil Mai 1846, og den arbejdede, efter dens egen Forsikkring, med Anstrengelse, og denne Forsikkring blev ikke modsagt, der er ikke i de offentlige Forhandlinger reist nogen Anke over denne Commissions Arbejder og Anstrengelse; den arbejdede altsaa i to og et halvt Aar, og da fremkom der et Forslag, som væsentlig gik ud paa mindre Modificationer af det Bestaaende, men der er derpaa hverken fra Regjeringen eller fra nogen anden Side endnu bygget noget Lovforslag.

Damgaard: Naar man fører Spørgsmaalet frem om en forandret Lønningsmaade for Geistligheden, saa gaaer man i Almindelighed ud fra den Forudsætning, at man da taler i Menighedens Interesse, det vil sige den Deel af Menigheden, som er Tiendeydere til Geistlighedens Lønning. Dette forudsætter man som noget Givet, som Noget, der ikke behøver at omtvistes, og saa holder Betragtningen sig dernæst kun til den ene Side af Sagen. Man spørger da, om det vil være i Kirkens Interesse, at der indtræder en saadan Forandring i Geistlighedens Lønningsmaade, at de overgaaer til fast Lønning, og efter det forskjelligte Resultat, man her ad forskjellig Veie kan og maa komme til, stiller man sig enten for eller imod en saadan Forandring. Jeg troer nu ganske vist, at det vil være i Kirkens velforstaaede Interesse, at Geistligheden overgaaer til fast Lønning (Hør!) og naar jeg siger, i Kirkens Interesse, saa tænker jeg ikke paa den geistlige Lærestand, jeg seer her slet ikke hen til, om det vil være til Fordeel eller til Skade for den geistlige Lærestand, om dens Lønning derved vil stige eller falde, men jeg tænker paa Kirken som Indbegreb af alle de Menigheder, der i vort Land høre til den evangelisk-lutheriske Kirke, hvad enten den saa er eller hører op nogenstunde at være Folkekirke; og da er det min fulde Overbeviisning, at naar Kirken og Staten her indgaaer et Fordrag, en Overenskomst, som er bygget paa Retfærdighedens Grundsatninger, saa vil

det være til Kirkens store Gavn. Det er ikke her Stedet nærmere at udvikle de Grunde, hvorpaa jeg støtter denne min Overbeviisning, og hvortil jeg knytter dette mit Haab for Kirkens Fremtid, men jeg vil dog tillade mig at sige saameget, at efterdi Livet altid i sin højere Stikfelse maa bæres af de religiøse Ideer, og efterdi et i Sandhed religiøst Liv kun bliver muligt i vore Menigheder, naar Præsten saaledes lever sig ind sin Menighed, at han i sit hele Liv og Virken gaaer op i denne, derfor vil jeg for mit Vedkommende med Glæde hilse den Dag, som fører os bort fra en Lønningsmaade, som under de nærværende Forhold, hvad enten der er Sandhed i disse Forhold eller ikke, truer med at løse Præsten og Menigheden altfor meget fra hinanden. — Men Sagen har en ganske anden Side, der med ligesaa megen Ret gjør Fordring paa at gjøres gjældende. Taler man da virkelig her, naar Spørgsmaalet er om Geistlighedens faste Lønning, i den tiendeydende Deel af Menighedens Interesse? Kan det virkelig bestaae med de Tiendeydendes sande Tarv? Jeg siger ikke, at det ikke kan bestaae dermed, men jeg vil kun, at, naar man opkaster Spørgsmaalet, saa skal man ogsaa tage dette andet Hensyn væsentligt med i sin Betragtning. Der er paapeget af den høitærede Kultusminister ikke faa Banse- ligheder, som her ville blive at overvinde, og, naar der tales om en forandret Opkrævningsmaade af Præstetienden, og der saa vises hen til, at det dog er Præstetiendens anderledes Fordeling, som menes, saa skal jeg her slet ikke gaae ind paa, hvorvidt det i sig selv kan være Ret eller ikke, at ogsaa Besidderen af det saakaldte privilegerede Hartkorn drages ind med i deres Kredss, som erlægge Afgift til Folkekirkens Dyreholdelse, saafremt de selv høre til Folkekirken, men dog maatte der mindes om, at de Menigheder, som have indgaaet faste Tiendeaccorder, have ganske vist en velbegrundet Ret til at fordrø, at disse Accorder blive overholdte, og vil man saa, hvad der staaer for mig i denne Sag som det eneste Mulige, med eet Ord aflasse al Præstetiende i Landet, og fordele Geistlighedens Lønning paa al Landets Hartkorn og faste Eiendomme, saa troer jeg virkelig, at der vil blive ikke faa Me-